

**Ústřední správa Auerspergů Hřebený (dodatek 1)
(1545) 1806–1901**

Dílčí inventář

EL NAD č.: 173
AP č.: 632

Marie Marešová

Klášter 2009

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	4
III. Archivní charakteristika archivního souboru	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	5
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	5

Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam použité literatury	6
Příloha č. 2 – Struktura archivního fondu	7

Inventární seznam

I. Spisy	
Manipulované spisy	9
Nemanipulované spisy	9
II. Plány	12

Tiráž	13
--------------	-----------

Ú v o d

I. Vývoj původce archivního souboru

In: Inventář archivního souboru Ústřední správa Auerspergů Hřebený, archivní pomůcka č. 262.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dokumenty vzniklé z činnosti ústřední správy Auerspergů byly součástí komplexu tzv. hartenberského zámeckého archivu uloženého do roku 1947 na zámku Hřebený. Archiv ústřední správy byl uchováván ve věži a poprvé byl uspořádán na konci padesátých let 19. století. V roce 1947 byl celý hartenberský archiv převezen ze zámku do muzea v Sokolově. Při stěhování zřejmě došlo ke smíchání dokumentů z provenience velkostatku, ústřední správy a rodinného archivu. V roce 1950 byly všechny archiválie převzaty do zemědělsko-lesnického archivu v Horšovském Týně.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Komplex hartenberského zámeckého archivu předběžně rozřídil Jan Haubert v roce 1971 ve žlutické pobočce Státního oblastního archivu v Plzni. O tři roky později bylo základní třídění provenienčně zpřesněno. Archivní soubor Ústřední správa Auerspergů Hřebený uspořádala v roce 1974 Květoslava Haubertová. Tento dílčí inventář zachycuje spisový materiál vzniklý z fungování ústřední správy Auerspergů na Hřebenech z let (1545) 1806-1901, který byl v roce 2008 vyříděn z archivního souboru Rodinný archiv Auerspergů, Hřebený. Rodinný archiv Auerspergů byl inventarizován jako poslední archivní soubor z původního celku hartenberského zámeckého archivu. Zřejmě proto v něm zůstaly všechny dokumenty, které nebyly zařazeny do jiných souborů vytvořených ze zámeckého archivu.

Část spisů evidovaných v tomto dílčím inventáři je označena signaturou původního manipulačního systému ústřední správy, která byla používána do roku 1857. Spisy byly rozvrženy do 25 věcných skupin označených písmeny A – Z a zpřístupněny repertářem. Jednotlivé věcné skupiny pak byly vnitřně děleny podle toho, k jakému statku se vztahovaly (a – Hřebený, b – Lesná, c – Kostelní Bříza). Květoslava Haubertová při pořádání souboru Ústřední správa Auerspergů Hřebený v roce 1974 zachovala z původní signatury dva první údaje – skupinu a podskupinu (např. A–a), zatímco třetím údajem označila nové pořadí inventárních jednotek spisů v podskupině, které vytvořila při pořádání. Do tohoto systému zařadila také starší spisy bez signatury a všechny mladší spisy. V tomto dílčím inventáři jsou spisy rozděleny na spisy manipulované, tzn. nesoucí původní signaturu v její původní podobě, a nemanipulované, které signaturu nemají. Spisy s původní signaturou lze dohledat podle původního

repertáře, který se nachází ve fondu Ústřední správa Auerspergů Hřebený. Spisy nemanipulované jsou rozděleny do věcných skupin. Dílčí inventář obsahuje pouze spisový materiál a plány.

V dílčím inventáři jsou evidovány archiválie II. kategorie, jejich rozsah je 1,46 bm. Jazykem písemností je němčina. Při pořádání nebylo nic skartováno. Stav materiálu je dobrý. Priora spisového materiálu označují dobu vzniku starších dokumentů, které se dochovaly v opisu. U dokumentů, které nebylo možné přesně datovat, je přibližný časový rozsah uveden v hranatých závorkách.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Přiřazením dodatků do fondu Ústřední správa Auerspergů Hřebený došlo ke scelení několika skupin dokumentů. Jedná se především o majetkoprávní dokumenty, úřední korespondenci a účetní materiál vzniklý z činnosti úřadu spravujícího statky vollradské linie rodiny Auerspergů usazené v severozápadních Čechách. Centrální správní úřad fungoval pro statky v Čechách (Lesná, Hřebený a Kostelní Bříza), na Moravě (Ivanovice na Hané) a v Rakousku (Ernegg). Zajímavým pramenem je rozsáhlá korespondence majitelů s úředníky statků a právními zástupci. Bohatou vypovídací hodnotu mají také hospodářské zprávy, doklady o účetních revizích a instrukce z pera majitelky Františky z Auerspergu, které upravovaly organizaci a správu velkostatku.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Dokumenty obsažené v dílčím inventáři k archivnímu souboru Ústřední správa Auerspergů Hřebený (dodatek 1) uspořádala v roce 2008 ve Státním oblastním archivu v Plzni na pracovišti Klášter Marie Marešová. Dílčí inventář sestavila a úvod k němu napsala v roce 2009 Marie Marešová.

V Klášteře 15. června 2009

Mgr. Marie Marešová

Seznam použité literatury

PROCHÁZKA Johann F. *Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen*, Prag : Statistisches Bureau des Landesculturrathes für das Königreich Böhmen, 1887.

BŘEZINA Vladimír. *Rytířský stav v Čechách a na Moravě v raném novověku: Rod Bukůvků z Bukůvky od středověku do 20. století*. České Budějovice : Bohumír Němec - Veduta, 2008. ISBN 978-80-86829-33-3.

Průvodce po archivních fondech : Svazek 3. Státní oblastní archiv v Plzni. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra, 1976.

HAUBERT Jan, *Rodinný archiv Písniců (1271) 1446–1781: inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 306]. Státní oblastní archiv v Plzni, 1987.

HAUBERTOVÁ Květoslava. *Kopalská ústřední správa Hartenberk (1634) 1901–1935: inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 253]. Státní oblastní archiv v Plzni, 1976.

HAUBERTOVÁ Květoslava. *Auersperská ústřední správa Hartenberk (1534) 1667–1901: inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 262]. Státní oblastní archiv v Plzni, 1979.

HAUBERTOVÁ Květoslava. *Velkostatek Hartenberk 1522–1946: inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 319]. Státní oblastní archiv v Plzni, 1993.

HOFMANN Gustav. *Metrologická příručka pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy*. Plzeň : Státní oblastní archiv v Plzni, Sušice : Muzeum Šumavy, 1984.

NOHEL, Roland. *Auerspergové v Čechách*, Kutná Hora : OKC, 1997. ISBN 80-902359-0-5.

Statistický lexikon obcí České republiky 2005: podle správního rozdělení k 1.1.2005 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001. Praha : Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN 80-7360-287-3.

Struktura archivního souboru

	Časový rozsah	Inv. č.	Kartony	Plány
I. Spisy				
Manipulované spisy	(1545) 1806–1864	263–269	2	
Nemanipulované spisy	1823–1901	270–301	10	
II. Plány	1847–[1850]	302–304		3

Inventární seznam

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
I. Spisy				
Manipulované spisy				
<u>A. Kupní a jiné smlouvy o pozemcích zapsaných v deskách zemských</u>				
263	Ab 2	Koupě statku Lesná Josefem Jáchymem z Auerspergu od Emanuela a Františka Mulců z Valdova (kupní smlouvy, opisy starých listin, kvitance, obligace)	(1545) 1816–1864	N 115
264	Ab 3	Splátky kupní ceny statku Lesná (kvitance)	1839–1845	N 115
<u>B. Kupní, prodejní a jiné smlouvy o pozemcích nezapsaných v deskách zemských</u>				
265	Ba 6	Liboc – knihovní záležitosti	1835–1861	N 115
266	Bb 4	Korunní lesy na statku Lesná	1839	N 115
267	Bb 17	Dům v Hrzíně	1856	N 115
<u>E. Nájem a pronájem pozemků a realit</u>				
268	Ea 15	Sklárna v Leopoldových Hamrech (smlouvy o pronájmu s Josefem Mosburgem a Petrem Hellerem, záležitosti nájemců Davida Neubauera a Matyáše Petera – korespondence, inventář, výkazy o materiálu pro sklárnu apod.)	1806–1836	N 116
<u>P. Daně, veřejné soutěže</u>				
269	Pa 1	Veřejná soutěž na stavbu hřbitovní zdi v Oloví	1824	N 116
Nemanipulované spisy				
<u>Hřebeny</u>				
270		Záležitosti kostela v Oloví	1823	N 116
271		Knihovní záležitosti statku Hřebeny a Lesná (jednání s okresními soudy, kvitance, obligace)	1853–1901	N 116
272		Hřebeny – koupě pozemků, domů	1862–1899	N 116
273		Krajková – koupě pozemku	1896–1900	N 116

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
274	Stavební úpravy zámku Hřebený, stavba skleníku v zámeckém parku	1854	N 116
	<u>Lesná</u>		
275	Lesná – alodizace	1832–1856	N 116
276	Lesná – mlýn v Hrzíně, koupě parcely	1865–1893	N 116
	<u>Ivanovice na Hané</u>		
277	Správa lusignanského dědictví právním zástupcem v Brně dr. Vincencem Bruttmanem (roční vyúčtování – účetní přílohy, seznam vrchnostenských zaměstnanců, platové výkazy, odhady majetku, kvitance)	1832–1853	N 117
278	Korespondence v záležitosti správy panství Ivanovice (dopisy hraběti Josefu Jáchymovi z Auerspergu od práv. zástupců JUDr. Josefa Neumanna a Vincence Bruttmanna, úředníků Josefa Schandery a Josefa Dazina)	1837–1857	N 117
279	Vyúčtování hospodaření na statku Ivanovice s přílohami (důchodní Dazin)	1837–1854	N 117
	<u>Ernegg</u>		
280	Inventář zámku, archivu, oprava zámku	1835–1858	N 117
281	Korespondence v záležitosti správy statku	1850–1851	N 117
	<u>Zmocněnci a právní zástupci</u>		
282	Plnomocník Jan z Bredy – správa panství Hřebený, Ivanovice na Hané a Ernegg, (analýzy možností zemědělské výroby na statcích, návrhy hospodářských opatření, korespondence s Josefem Jáchymem z Auerspergu)	1828–1852	N 118
283	Jan z Bredy – pronájem dvora na panství Lesná (inventáře, pokladní kniha, důchodní pokladní kniha)	1837–1843	N 118
284	Právní zástupce ve Vídni JUDr. Josef Neumann (účty, potvrzení o zaplacených úředních taxách, korespondence, účetní přílohy)	1823–1854	N 118

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
285	Právní zástupce v Chebu JUDr. Loimann (korespondence, účty s přílohami)	1837–1850	N 118
286	Hraběcí zmocněnec a právní zástupce v Praze JUDr. Karel Helminger (kvitance, palmární účty)	1835–1852	N 119
287	Hraběcí zmocněnec a právní zástupce v Praze JUDr. Karel Helminger (plná moc, vyrovnání pozůstalosti po smrti Josefa Jáchyma z Auerspergu, korespondence)	1854–1865	N 119
288	Korespondence Františky z Auerspergu s právním zástupcem JUDr. Karlem Helmingerem (přijaté dopisy, koncepty odeslaných dopisů)	1866–1874	N 119
288	Korespondence Františky z Auerspergu s právním zástupcem JUDr. Karlem Helmingerem (přijaté dopisy, koncepty odeslaných dopisů)	1875–1890	N 120
289	Přijatá korespondence JUDr. Karla Helmingera (věřitelé Auerspergů, pražští advokáti, Františka z Auerspergu)	1868–1890	N 120
290	Korespondence Františky z Auerspergu s advokáty – JUDr. Gschier, JUDr. Hans Lauterer, JUDr. Graf, JUDr. Adolf Rochelt	1861–1895	N 120
291	Účty pražské pokladny JUDr. Karla Helmingera s přílohami (kvitance, korespondence)	1859–1862	N 120
291	Účty pražské pokladny JUDr. Karla Helmingera s přílohami (kvitance, korespondence)	1863–1868	N 121
291	Účty pražské pokladny JUDr. Karla Helmingera s přílohami (kvitance, korespondence)	1869–1876	N 122
291	Účty pražské pokladny JUDr. Karla Helmingera s přílohami (kvitance, korespondence)	1877–1885	N 123
291	Účty pražské pokladny JUDr. Karla Helmingera s přílohami (kvitance, korespondence)	1886–1889	N 124
292	Účetní revidenti R. Weischera, R. Meusel (korespondence, výtky k účtům)	1879–1887	N 124

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
293	Kontrolní přehled vyplacených peněz z hlavní pokladny, účetní doklady Františky z Auerspergu	1865–1899	N 124
	<u>Korespondence majitelů s úředníky a zaměstnanci velkostatků</u>		
294	Hřebeny – hospodářský správce Mořic Schwab, správci František Hoyer, Gustav Baldas, lesmistr Jan Dobiasch, kancelista lesního úřadu Karel Veidl	1841–1887	N 124
295	Kostelní Bříza – správci Hubl, Křížek	1861–1870	N 125
296	Lesná – správce František Lottmann, důchodní František Hoyer	1860–1880	N 125
297	Lesná – správce František Lottmann, důchodní Theodor Lizalek	1881–1888	N 126
298	Přisuzovací a věnovací listiny, služební smlouvy, korespondence, instrukce zaměstnanců	1868–1895	N 126
299	Žádosti, prosby	1860–1885	N 126
	<u>Různé</u>		
300	Úřední korespondence majitelů (různí odesílatelé)	1846–1898	N 126
301	Konto u České eskomptní banky v Praze	1890–1899	N 126
	II. Plány		
302	Plán zámku Ernegg, přízemí a 1. patro Karl Wiesenfeld, 54 mm = 10 sáhů, perokresba, papír, 33 x 25 cm	1847	M 4
303	Plán zámku Ernegg, 2. patro Karl Wiesenfeld, bez měřítka, perokresba, papír, 33 x 25 cm	[1847]	M 5
304	Plán zámku Ernegg, 2. patro F. Stingl, bez měřítka, perokresba, papír, 23,5 x 24,5 cm	[1850]	M 6

Tiráž

Název archivní pomůcky:	Ústřední správa Auerspergů Hřebený (dodatek 1)
Časový rozsah:	(1545) 1806–1901
Počet evidenčních jednotek:	15 (12 kartonů, 3 plány)
Počet inventárních jednotek:	42
Rozsah v bm:	1,46 (kartony 1,44 bm; mapy 0,02 bm)
Stav ke dni:	15. 6. 2 009
Zpracovatel(é) archivního souboru:	Mgr. Marie Marešová
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	Mgr. Marie Marešová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Petr Hubka
	dne 14. 8. 2009, č. j. SOAP/006-2290/2009

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název archivní pomůcky: Ústřední správa Auerspergů Hřebený (dodatek 1)
Značka archivního fondu: ÚS Auersperg Hartenberk
Časový rozsah části fondu: (1545)1806–1901
Počet inventárních jednotek: 42
Počet evidenčních jednotek: 15 (12 kartonů, 3 technické výkresy)
Rozsah části fondu v bm: 1,46 bm
Stav ke dni: 16. 8. 2013
Vypracoval: V. Červenka